

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Васильєва М.П.

викладач кафедри англійської мови
Харківського національного університету імені Г.С. Сковороди
<http://orcid.org/0000-0002-3134-7547>

Підготовка викладачів іноземних мов до професійної діяльності в системі освіти є однією з найважливіших функцій вищих навчальних закладів Республіки Польща. До основних типів навчальних закладів, в яких здійснюється підготовка викладачів іноземних мов, належать класичні університети, педагогічні університети та академії.

Підготовка спеціалістів з іншомовних мов здійснюється за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр (licencjat) та магістр (magister). Проте, випускники, які мають ступінь бакалавра, мають право працювати лише в дошкільних навчальних закладах та в початковій школі. Для здійснення професійної діяльності в системі освіти дорослих необхідно мати освітньо-кваліфікаційний рівень магістра.

Основні нормативні документи, які регулюють підготовку викладачів іноземних в системі освіти дорослих є Закон про вищу освіту і науку від 20 липня 2018 року, який вступив в силу 1 жовтня 2018 року; Розпорядження Міністра науки і вищої освіти від 25 липня 2019 року про стандарт підготовки до виконання професії вчителя; Розпорядження Міністра національної освіти від 1 серпня 2017 року про конкретні рівні кваліфікації, необхідні вчителям; Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання; Європейське мовне портфоліо та інші документи та рекомендації Ради Європи.

Сьогодні існує декілька способів здобути кваліфікацію викладача іноземної мови в системі освіти дорослих.

Найбільш розповсюджений – вступити на філологічний факультет університету за спеціальністю «викладач» (nauczyciel). Проте існують і інші способи. Якщо людина має ступінь магістра іноземної філології за напрямком «прикладна лінгвістика» і згодом вирішила зайнятися викладацькою діяльністю, їй необхідно отримати додаткову кваліфікацію за напрямком «педагогіка». Викладати іноземну мову можуть також особи, які отримали освітньо-кваліфікаційний рівень магістра з будь-якої спеціальності в країні, де іноземна мова є офіційною мовою та мають педагогічну підготовку. Викладачами іноземної мови в системі освіти дорослих можуть працювати особи, які мають ступінь магістра з будь-якої спеціальності, склали міжнародний іспит з іноземної мови на рівні C1 або C2 та мають педагогічну підготовку (або довідку про здачу державного іспиту вчителя другого рівня з даної іноземної мови). Право викладати іноземну мову у всіх типах шкіл мають також випускники педагогічних коледжів іноземних мов.

Розглянемо програму підготовки викладачів іноземних мов на філологічних факультетах університетів за напрямком підготовки «викладач».

Відповідно до стандарту підготовки викладачів, підготовка до професійної діяльності включає предметну та педагогічну підготовку. Педагогічна підготовка складається з психолого-педагогічної та дидактичної підготовки. Дидактична підготовка охоплює основи дидактики та емісію голосу, а також дидактичну підготовку до викладання основного предмета (іноземної мови). Крім основної іноземної мови, обов'язковим є вивчення другої іноземної мови. Студенти обов'язково проходять педагогічну практику. Навчання

відбувається на стаціонарній та заочній формах. Всі студенти мають можливість долучитися до програм міжнародних обмінів.

Розглянемо особливості підготовки викладачів іноземної мови в системі освіти дорослих в одному з найпрестижніших вищих навчальних закладів Республіки Польща – Варшавському університеті. У Варшавському університеті є спеціалізовані кафедри для навчання викладачів англійської, французької та німецької мов. Підготовка викладачів іноземної мови освітньо-кваліфікаційного рівню «магістр» триває 2 роки, тобто 4 семестри.

Цікавим є дослідити освітню програму підготовки за спеціальністю «Англійська мова». Цикл спеціальних дисциплін складається з таких предметів: «Академічне спілкування англійською мовою», «Англійська мова за професійним спрямуванням», «Глотодидактика - дослідження з мовної освіти», «Навички міжособистісного спілкування та ведення переговорів», «Мовознавство для вчителів», «Британська література для викладачів мови II», «Культура та історія та Великобританії викладачів мови II», «Культура та історія США для викладачів мови II», «Американська література для викладачів мови II», «Літературознавство та культурологія у навчанні мови», «Знання про оволодіння та вивчення іноземних мов». Другою іноземною мовою є французька або німецька. Предмети з вивчення цих іноземних мов – це «Академічне спілкування французькою / німецькою мовою», «Французька / німецька мова за професійним спрямуванням», «Культура та історія німецьких / франкомовних країн для викладачів мови II», «Німецька / франкомовна література для викладачів мови II», «Предметна дидактика».

Психолого-педагогічна підготовка містить такі дисципліни: «Педагогічна психологія», «Педагогіка молоді та елементи андрагогіки», «Предметна дидактика в вищих навчальних закладах», «Предметна дидактика – нові технології навчання», «Планування занять з іноземної мови». Студенти проходять педагогічну практику як з викладання англійської, так і з викладання французької або німецької мов.

Курс навчання також містить предмети на вибір, серед яких – «Навчання з охорони здоров'я та безпеки з долікарською допомогою (молодь та дорослі)», «Міжнародні тенденції в освіті», «Розвиток вчителя та планування кар'єри», «Основи зміцнення здоров'я та профілактики захворювань для вчителів», «Культура мови та спілкування», «Організація роботи школи з елементами освітнього права та закону про вищу освіту», «Захист інтелектуальної власності в роботі викладача».

Студенти починають роботу над дипломним проектом з першого року навчання в магістратурі, тобто робота ведеться на протязі чотирьох семестрів.

У зв'язку з процесами євроінтеграції, глобалізації та створенням єдиного освітнього простору, Республіці Польщі вдалося значно модернізувати та вдосконалити систему вищої освіти і, зокрема, систему підготовки викладачів іноземних мов. Варшавський університет є одним із провідних вищих навчальних закладів у підготовці викладачів іноземної мови, сильними сторонами якого є велика увага до підготовки викладачів іноземних мов саме до роботи з дорослою аудиторією, а також порівняльні, культурні та європейські аспекти навчання викладачів іноземної мови.